

УДК 7.05: 687.01

Сідорова Олена Ігорівна¹,

старший викладач,

E-mail: dhara.astro@gmail.com,

Левик Анастасія Василівна²,

E-mail: ilav12345@ukr.net

Національний авіаційний університет, м. Київ,

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ В СУЧАСНОМУ ДИЗАЙНІ КРІСЕЛ

Анотація: На основі аналізу робіт сучасних дизайнерів та представлених на меблевих виставках Interior mebel 2016/2017 та Kiff 2016/2017 моделей крісел виявлено основні сучасні тенденції в дизайні крісел. В ході дослідження виявлено 5 основних тенденцій: 1) біоморфна – використання природних форм; 2) розважально-оздоровча – створення крісел-гойдалок, які мають оздоровчий ефект та впливають на нервову систему організму; 3) тенденція до уособлювання – проектування крісел-коконів, які дозволяють відокремити особистий простір людини; 4) навчально-ігрова – розробка крісел з модульних елементів, які включають елементи гри та логічного мислення; 5) тенденція до трансформації – створення крісел-трансформерів. Крісла розглядаються не лише як прояв індивідуальності дизайнера але і як ілюстрація певних психологічних тенденцій в суспільстві, а також як певний спосіб мислення, розвитку, відбиток емоційного стану людини, який «запам'ятовує» крісло.

Ключові слова: дизайн, сучасні тенденції, крісла, психологічні особливості, індивідуальність, образні рішення, природні форми, гра, емоційна складова.

Постановка проблеми. Крісла відображають характер, естетичні вподобання та психологічні особливості дизайнерів та користувачів, які з роками змінюються, а з ними змінюються і тенденції в дизайні крісел. Змінюються настрої та вподобання в

---

¹ © Сідорова О.І.

² © Левик А.В.

соціумі. Дизайн взагалі і особливо дизайн крісел, з якими відбувається постійний контакт людини, в певній мірі, є відображенням цих настроїв.

Тому проблема виявлення основних сучасних тенденцій в дизайні крісел є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Барташевич А.А., Дягилев Л.Е., Климин Р.М., Перелигіна Л.Г. [1] та Шлеюк С.Г. [6] розглянули використання законів та засобів композиції, а також художній образ в дизайні меблів.

Кес Д. [2] дослідив історію стилів меблів, особливості кожної епохи, які знайшли своє відображення в дизайні меблів та в матеріалі, з якого вони виготовлені.

Кузнецова І.О., Залізко Ю.В. [3] розглянули особливості формоутворення сучасних меблів масового виробництва та фактори, що впливають на формоутворення меблів: умови виробництва та використані матеріали.

Трегуб Н.Є. [4] проаналізувала роль «репліки» як перспективного методу у сфері інтертекстуального підходу та ре-дизайну знакових об'єктів в системі формування предметно-просторового середовища (на прикладі промислового виробництва меблів групи компаній ІКЕА та українських дизайнерських акцій «Репліканти»).

Третяк Ю.В., Корпусова А., Клешова А. [5] та ін. розглянули питання становлення й розвитку сучасного дизайну з позицій органічного підходу.

Проведений аналіз показав, що сучасні тенденції в дизайні крісел досліджені недостатньо. Тому виявлення основних тенденцій в дизайні крісел за останні кілька років потребують дослідження.

Мета. Мета статті полягає у виявленні сучасних тенденцій в дизайні крісел.

Основна частина. Стілець або крісло в інтер'єрі – це елемент, з яким людина перебуває в постійному контакті. Сучасні крісла – це не лише комфортні меблі, але й прояв індивідуальності автора-дизайнера, а також втілення певних психологічних тенденцій в суспільстві. Це елемент інтер'єру, з яким відбувається як зоровий, так і тактильний контакт. Сучасні

крісла в своїй формі часто мають емоційну складову, пов'язану з образними рішеннями, способом мислення людини, а також елементи, наближені до природних форм.

Однією з найбільш розповсюджених тенденцій є прагнення дизайнерів наслідувати природні форми. Природні форми та сполучення елементів в природі є надзвичайно раціональними, тектонічними та емоційно виразними. Біоморфні крісла мають плавні лінії та округлі форми, адже в природі не існує прямих ліній та прямих кутів. В основі структури таких крісел часто є малюнок крила метелика, переплетіння гілок та коріння дерев, луска риби, форма кульбабки тощо. Плавні лінії позитивно та заспокійливо впливають на психіку, а природні кольори та форми дозволяють відчувати себе частиною природи. Крісло Едуардо Гарсія Кампос «Метелик» (рис.1,а) створене з металу, два крісла утворюють завершену композицію – втілюють образ метелика, а кожне крісло окремо нагадує крило комахи.

Авторами крісла «Восьминіг» (рис.1,б) є група дизайнерів студії Інни Педан. Для створення крісла дизайнери проаналізували форми жителів підводного світу та розробили оригінальне крісло-пуфік в формі великого восьминога. Крісло виконано з текстилю з різними відтінками блакитного та синього кольорів.

Лондонський дизайнер Даніель Відріг створив дерев'яний стілець «Бразилія» (рис.1,в), форма якого нагадує переплетіння гілок дерев. Конструкція розбита на компоненти, виготовлені з ламінованого дерева.

Найбільш емоційними та художньо виразними є крісла, які мають образні рішення, пов'язані з формою тварин, птахів, риб, плазунів, комах, людей, драконів тощо. Такі крісла створюють особливий казковий інтер'єр, збуджують фантазію, наповнюють простір фантастичними істотами, дивними звірами – носорогами, бегемотами, моржами (рис.2,б), або сприяють створенню атмосфери відпочинку, морського узбережжя, тропічного лісу.

Мерве Кахрамен розробила серію іронічних зооморфних крісел Hybrid chairs: стілець-олень і стілець-кролик (рис.2,а).

Форма таких крісел досить умовно асоціюється з тваринами, мабуть, лише завдяки використанню найбільш характерних для цих тварин елементів (роги для оленя, довгі вуха для зайця) та колористичного рішення.

Рис.1. Біоморфна тенденція: а – крісло «Метелик», Едуардо Гарсія Кампос; б – «Восьминіг», студія Інни Педан; в – крісло «Бразилія», Даніель Відріг.

Рис.2. Образні біоморфні (зооморфні) крісла: а – іронічні крісла Мерве Кахрамен «Олень» та «Засць»; б – зооморфні крісла Максимо Рієра «Носоріг» та «Морж».

Рис.3. Розважально-оздоровча тенденція. Крісла-гойдалки: а – крісло HANGOVER компанії MAZUVO; б – крісло компанії Profimport; в – крісло POWER'NAP від дизайнера Ninna Helena Olsen.

Рис.4. Навчально-ігрова тенденція. Крісла з модульних елементів: а – крісло студії URBAN GROUP; б – крісло Альони Асеевої «Айстра»; в – крісло Аліси Бухолдіної «Кульбабка».

Рис.5. Тенденція усамітнення. Крісла-кокони: а – крісло студії PROSTIR86; б – крісло студії ODESD2

Рис. 7. Тенденція трансформації. Крісла-трансформери Токудзисно Йошиока: а – «Акордеон»; б – Метору

Дизайнер з Іспанії Максимо Рієра створив колекцію крісел у вигляді екзотичних тварин. В колекцію входять чорні крісла у вигляді моржа, носорога, восьминога та жука (рис.2,б).

Образні зооморфні рішення наочно демонструють першу сучасну тенденцію в дизайні крісел – біоморфну – наслідування природних форм, в якій розкривається романтична складова душі творчої особистості дизайнера. Образні біоморфні рішення в дизайні крісел спонукають зануритись у світ дитинства, який є витоком будь-якої творчості.

Крісла-гойдалки – невід’ємна складова інтер’єрів заміських будинків, віталень, торговельно-розважальних комплексів, санаторіїв, будинків відпочинку. Будь-яка ритмічна дія знімає напругу, тому крісла-гойдалки доречні не лише в інтер’єрах рекреаційного простору, але і в оздоровчих закладах, і навіть в робочих зонах. Прикладом такої моделі є крісло HANGOVER компанії MAZUVO (рис.3,а), виготовлене з алюмінію, нержавіючої сталі, штучного волокна. Яйцеподібної форми люлька з квадратними метричними прорізами підвішена до алюмінієвої стійки. Подушка для сидіння виготовлена з вуличного текстилю Sunproof. Колористичне вирішення представлене в 3 варіантах: блідо-коричневому, білому та коричневому.

На виставці Kiff 2017 було представлено крісло-гойдалку компанії Profimport, композиція якого побудована на метричному повторі напівциліндрів. Основа конструкції – металеві кола. Використані чорний та срібний кольори (рис.3,б).

Крісло-гойдалка POWER'NAP від дизайнера Ninna Helena Olsen (рис.3,в) має елегантну лаконічну форму, виготовлене з гнутого дерева (кольори: вохристий, теракотовий).

Крісла-гойдалки ілюструють наступну тенденцію в сучасному дизайні крісел – розважально-оздоровчу. Людина з дитинства пізнає світ через гру, і в дорослому віці ця схильність до гри залишається надовго. Дорослі продовжують наповнювати свій світ великими іграшками, модифікуючи їх під свої буденні потреби.

Крісла з модульних елементів часто мають елементи гри, а іноді нагадують природні форми, тому кордони між сучасними тенденціями в дизайні крісел є досить умовними.

Крісло студії URBAN GROUP складається з модульних елементів, котрі за формою відтворюють зовнішній вигляд краплі, а в цілому нагадують луску риб (рис.4,а). Крісло асоціюється з морем, літнім відпочинком. Морська тематика проявилась не лише в формі, а й у кольорі (сіро-блакитні, сині, бірюзові кольори).

Альона Асеева створила крісло «Айстра» (рис.4,б). Модульні елементи (гнучкі труби діаметром 9 та 5 см) в зібраному вигляді нагадують об'ємну яскраву квітку.

Аліса Бухолдіна розробила крісло «Кульбабка» (рис.4, в), котре складається з модульних елементів – мотузок з помпонами, що імітують насіння квітки. В зібраному вигляді крісло за формою нагадує кульбабку.

Ці крісла ілюструють наступну виявлену тенденцію – навчально-ігрову, вона представлена кріслами, які збираються з модульних елементів – м'яких кубиків, кульок, краплеподібних форм або трубок чи паралелепіпедів, які в процесі творчого пошуку дорослих та дітей складаються у крісло. Тут навчально-ігрова тенденція плавно перетікає в тенденцію побудови крісел з модульних елементів.

Сучасні крісла можуть мати глибокий філософський підтекст і відтворювати психологічний стан людини. Створюючи крісла-кокони (рис.5,а,б), дизайнери прагнуть підкреслити індивідуальність людини.

Конструкція крісла-кокона дозволяє усамітнитись, створити особистий прихований простір, де можна сконцентруватись на власних думках або провести час з книгою. Крісло-кокон створене для ізоляції користувача від навколишнього світу, це – крісло для інтроверта. Наприклад, крісло студії PROSTIR86 (рис.5,а), його конструкція виконана з металу, зовні крісло покрите тканиною сірого кольору, над м'яким місцем для сидіння розташований світильник.

Дизайн-студія ODESD2 створила крісло, яке нагадує маленьку кімнату (рис.5,б), котра стримує звуки, що надходять

зовні. Ці крісла, призначені для відокремлення людини від натовпу, мають безліч варіантів за формою (яйцеподібні, кулеподібні, кубічні, краплеподібні тощо) та за кольором (сірі, вохристі, коричневі, блакитні, зелені).

В таких кріслах-коконах втілена наступна тенденція в дизайні крісел – а саме тенденція усамітнення людини.

Японський дизайнер Токуджіно Йошиока спроектував паперове крісло-трансформер, структура якого нагадує акордеон в складеному вигляді та бджолині соти в повністю розгорнутому (рис.7,а). В складеному вигляді крісло лише 5 см завтовшки. Особливістю крісла є те, що остаточна форма створюється тоді, коли людина сідає у розкладене крісло, котре «запам'ятовує» форму того, хто сидить. Память — це те, що наповнює дизайн японського майстра та створює форму крісла. Під час роботи над проектом для фабрики Moroso Токуджіно Йошиока розробив спеціальну тканину з переробленого алюмінію, він експериментував з поліефірною масою, перевіряв її на стійкість та гнучкість. Сутність розробленого ним крісла Memoгу (рис. 7,б) полягає в тому, що його унікальний матеріал повторює форму людини, «запам'ятовує» її силует.

Крісла Токуджіно Йошиока ілюструють наступну тенденцію в дизайні – прагнення до трансформації, яка виражається у створенні крісел-трансформерів.

Компанія KINGLORY випускає крісла, призначені для масового виробництва, але вони не відрізняються індивідуальністю. Форми крісел вирішуються переважно за мотивами наступних стилів: класицизм, ампір, конструктивізм. Дизайнерські рішення, розроблені фірмою, більш спрощені та узагальнені, а використані матеріали більш дешеві у зв'язку з тим, що направлені на задоволення потреб широких мас. Особливої уваги заслуговує продукція шведської компанії ІКЕА та дизайнерські акції «Репліканти», які пропонують поширення «реплік» знакових об'єктів дизайну в широкі маси із здешевленням матеріалів, щоб якомога більша кількість людей змогла їх придбати. Їх дизайнерські рішення відрізняються максимальною екологічністю та використанням вторсировини. Більшість крісел виконані в ахроматичних кольорах.

Використання ахроматичних кольорів зумовлене універсальністю, адже ці кольори добре поєднуються з іншими кольорами будь-якого інтер'єру.

Висновки. На основі аналізу та систематизації робіт сучасних дизайнерів та представлених на меблевих виставках моделей крісел виявлено 5 основних тенденцій в дизайні крісел: 1) біоморфна тенденція – наближення до природних форм; 2) розважально-оздоровча тенденція, яка виражається у створенні крісел-гойдалок; 3) тенденція до уособлювання, яка проявляється у створенні крісел-коконів; 4) навчально-ігрова тенденція, яка представлена кріслами, що складені з модульних елементів. Такі крісла мають елемент гри, стимулюють логічне мислення; 5) тенденція до трансформації, що проявляється у розробці крісел-трансформерів.

Перспективи подальших досліджень. Темою наступного дослідження будуть сучасні тенденції в дизайні диванів.

Література

1. *Барташевич А.А., Дягілев Л.Е., Климин Р.М., Перельгіна Л.Г.* Основы композиции и дизайна мебели. Ростов н/Д: Феникс, 2004. 192 с.
2. *Кес Д.* Стили мебели. Будапешт: Издательство академии наук Венгрии, 1981. 270 с.
3. *Кузнецова І.О., Залізко Ю.В.* Особливості формоутворення сучасних меблів масового виробництва / Теорія і практика дизайну: зб. наук. праць. К.: «Дія», 2014. Вип. 6. С. 88–94.
4. *Трегуб Н.Є.* «Реплика» в інтертекстуальному підході к формированию объектов мебельного дизайна / Традиції та новачі у вищій архітектурно-художній освіті: зб. Х.: ХДАДМ, 2013. Вип.1. С. 194–202.
5. *Третяк Ю.В., Корпусова А., Клецова А.* Основні закономірності формоутворення в органічному дизайні / Теорія та практика дизайну: зб. наук. праць. К.: «Компрінт», 2016. Вип. 10. С. 189–197.
6. *Шлеюк С.Г.* Художественный образ и композиция в дизайне мебели периода XVIII – начала XXI веков: дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.06. М., 2005. 200 с.

References

1. *Bartashevych A.A., Diahylev L.E., Klymyn R.M., Perelihyna L.H.* Osnovy kompozytsiy v dyzaini mebeli. Rostov n/D: Fenyks, 2004. 192 s.
2. Kes D. Styly mebeli. Budapesht: Yzdatelstvo akademyy nauk Venhryu, 1981. 270 s.
3. *Kuznetsova I.O., Zalizko Yu.V.* Osoblyvosti formoutvorennia suchasnykh mebliv masovoho vyrobnyctva / Teoriia i praktyka dyzainu: zb. nauk. prats. K.: «Diia», 2014. Vyp. 6. S. 88–94.
4. *Trehub N.Ie.* «Replyka» v yntertekstualnom podkhode k formirovaniu ob'ektov mebelnoho dyzaina / Tradytsii ta novatsii u vyshchii arhitekturno-khudozhnii osviti: zb. – Kh.: KhDADM, 2013. Vyp.1. – S 194–202.
5. *Tretiak Yu.V., Korpusova A., Kleshchova A.* Osnovni zakonomirnosti formoutvorennia v orhanichnomu dyzaini / Teoriia ta praktyka dyzainu: zb. nauk. prats. K.: «Komprint», 2016. Vyp. 10. S. 189–197.
6. *Shleiuk S.H.* Khudozhestvennyi obraz i kompozytsiya v dyzaine mebeli peryoda XVIII – nachala XXI vekov: dys. kand. mystetstvoznavstva: 17.00.06 /M., 2005. 200 s.

Аннотация

Сидорова Е. И., Левик А. В. Основные тенденции в современном дизайне кресел. На основе анализа работ современных дизайнеров и представленных на мебельных выставках Interior mebel 2016/2017 и Kiff 2016/2017 моделей кресел выявлены основные современные тенденции в дизайне кресел. В ходе исследования выявлено 5 основных тенденций: 1) биоморфная – использование природных форм; 2) развлекательно-оздоровительная – создание кресел-качалок, которые имеют оздоровительный эффект и позитивно влияют на нервную систему организма; 3) тенденция к уединению – проектирование кресел-коканов, которые позволяют отделить личное пространство человека; 4) учебно-игровая – разработка кресел из модульных элементов, которые включают элемент игры и логического мышления; 5) тенденция к трансформации – создание кресел-трансформеров. Кресла рассматриваются не только как проявление индивидуальности дизайнера, но и как иллюстрация определенных психологических тенденций в обществе, а также как определенный способ мышления, развития, отпечаток эмоционального состояния человека, который «запоминает» кресло.

Ключевые слова: - дизайн, современные тенденции, кресла, психологические особенности, индивидуальность, образные решения, природные формы, игра, эмоциональная составляющая.

Abstract

Sidorova O.I., Levik A.V. The main trends in modern design of armchairs. The main modern trends in the design of armchairs were revealed on the basis of a review of the contemporary designers work and presented models of armchairs at the exhibition furniture interiors 2016/2017 and Kiff 2016/2017. The study identified 5 main trends: 1) biomorphic – natural forms usage; 2) recreational and wellness – the creation of chair rods, which have health and positively affect for nervous system; 3) the personality trend – the design of chairs, which allow to separate the personal space; 4) educational game – the development of armchairs with the modular elements, which include the game and logical thinking; 5) transformers – the creation of armchairs transformers.

Imagery biomorphic design solutions of the armchairs encourage us to dip into childhood world, which is the source of any creativity. Rocking chairs – an integral part of the country house interiors, living rooms, shopping and entertainment centers, sanatoriums, holiday houses. Any rhythmic action relieves stress, therefore rocking chairs are appropriate not only in the interiors of the recreational space, but also in health facilities. The educational game trend is represented by chairs, which are assembled from modular elements as soft cubes, balls, droplet shapes and tubes or parallelepipeds. Such kind of chairs can be made in the process of creative search and constructive thinking of adults and children. Modern armchairs can have a profound philosophical subtext and reproduce the psychological state of man. Creating cocoon chairs, designers tend to emphasize individuality of a person. Armchair-transformers allow to save space in the interior and rationally use it.

Armchairs are considered not only as a demonstration of the designer's individuality but also as an illustration of certain psychological tendencies in society, as well as a certain way of thinking, development, reflection of the emotional state of a person who "memorizes" the chair.

Keywords: design, modern tendencies, armchairs, psychological features, individuality, creative solutions, natural forms, game, emotional component.

Стаття надійшла в редакцію 28.01.18 р.

Стаття прийнята до друку 28.02.18 р.